

UTBILDNING

Skolreformen som glömdes bort

Friskolereformen har skapat många pedagogiska alternativ. Att låta föräldrar helt ta ansvar för barnens utbildning möter dock starkt politiskt motstånd, skriver **Anders Rönmark**.

”VISKA TYDLIGEN FÅ sammanskolsystem som ni har i Sverige.”

Den brittiske gentlemannen som jag, av en ren slump, hamnade i en politisk diskussion med på en resa längs den engelska sydkusten tidigare i sommar hade inte missat den svenska friskolereformens betydelse för valet i Storbritannien. Den svenska modellen lyftes mer än en gång fram av de konservativa som ett framgångsexempel att följa; svenska friskolor synts och hörs, i Sverige men även i utlandet, på ett sätt som nog inte ens dåvarande utbildningsminister Per Unckel hade kunnat drömma om under det borgerliga regeringsinnehavet i början av 1990-talet.

Friskolereformen under regeringen Bildt – med Socialdemokraternas goda minne, skall tilläggas – har skapat mängder av alternativ på grundskole- och gymnasienivå. Kommuner där barn och ungdomar, eller kanske främst deras föräldrar, saknar möjlighet att välja bort de kommunala skolorna blir färre och färre.

Under regeringen Reinfeldt har dock ett stort kliv tagits för att avskaffa ett hittills bortglömt alternativ: hemskolningen.

ATTHEMSKOLNINGEN ”glöms bort” – ignoreras är nog en mer passande beskrivning – är egentligen inte så konstigt.

Tanken att svenska barn och ungdomar skaffa en ordentlig skolgång har genomsyrat den svenska politiska debatten sedan folkskolans införande 1842. Den pedagogiska kvaliteten diskuteras med jämna mellanrum och åtgärdas med omfattande reformer av betygssystem och lärarutbildningar. Med friskolereformen slog statsmakten fast att andra aktörer än stat och kommun, exempelvis företag, föreningar eller stiftelser, faktiskt kan bedriva skolverksamhet. Där dras dock gränsen.

Familjen har egentligen aldrig betraktats

som ett alternativ. I familjens hägn saknas pedagogiskt utbildad personal, klasskamrater och skollokalerna. Barnets rätt till skolgång värnas inte, brukar det slås fast, och i den nya skollagen konstateras det helt framt att behov av hemskolning saknas.

Men i Sverige hemskolar faktiskt ett hundratal familjer sina barn. Orsakerna varierar – alla har inte religiösa motiv – men snart spelar inte motivet någon roll.

Sverige ska bli ett land där hemskolning omöjliggörs.

– Det är svårt nog som det är idag att få hemskola sina barn. De flesta kommuner brukar kategoriskt avslå ansökningar från familjer som ansöker om att få hemskola sina barn, säger Märten Schultz, docent i juridik vid Uppsala universitet.

– I den nya skollagen får de också stöd för att göra det. Där slås det fast att det måste föreligga synnerliga skäl för att få hemskola sina barn. Det får man lära sig första terminen på juristlinjen att synnerliga skäl knappt existerar ...

SCHULTZ TILLHÖR INTE den lilla skara som bedriver hemskolning, men anser ändå att frågan är filosofiskt spännande.

– Jag säger inte att alla familjer som vill hemskola sina barn är lämpade att göra det, men varför inte testa från fall till fall? I många länder betraktas hemskolning som en viktig frihetsfråga, eftersom individen eller kanske snarare familjen, kan hävda sin rätt gentemot det kollektiva. Men i Sverige vill liberaler inte ens diskutera rättighetsperspektivet. Å andra sidan är debatten kring rättighetsfrågor helt inverterad, sociala rättigheter står helt i fokus, konstaterar Märten Schultz.

– Egentligen är hemskolning en fråga som verkligen borde förena liberaler och värdekonserverna, men av det ser man ingenting.

Under regeringen Reinfeldt har dock ett stort kliv tagits för att helt ta bort ett bortglömt alternativ: hemskolningen.

Världspolitiken drar norrut

12 Barbro Hedvall tänker över Norden och dess läge

Ingen förstår nyheterna

14 John Lloyd om medier som allt färre förstår

Opinionsinstitut talar ut

15 Sifochefen Toivo Sjörens gerpolitiska råd

Labour börjar om

15 Mats Wiklund begrundar Labourpartiets framtid

Risk för nytt krig i Sudan

16 Bengt Nilsson ser risken öka för ett nytt krig i Sudan

Krönika

18 Theodore Dalrymple ifrågasätter Peter Singers kvaliteter som filosof

Notiser

18 Utblick, Sarkozy och humanism under hot